

Siyasî Partiler Kanunu ile, seçimlerle ilgili kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesi, bâzı hükümlerin kaldırılması ve bu kanunlara bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu İçişleri, Anayasa ve Adalet ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 2/904; C. Senatosu : 2/60)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 920)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 8037

23 . 6 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 21 . 6 . 1973 tarihli 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, **Siyasî Partiler Kanunu ile, seçimlerle ilgili kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesi, bâzı hükümlerin kaldırılması ve bu kanunlara bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.**

Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Bu teklif 13 . 6 . 1973 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 20, 21 . 6 . 1973 tarihli ve 130 ve 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (M. Meclisi S. Sayısı : 920)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No : 2/60
Karar No. : 2

25 . 6 . 1973

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 21 Haziran 1973 tarihli 131 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oyla kabul edilen, Siyasî Partiler Kanunu ile seçimlerle ilgili kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesi ve bu kanunlara bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığının 23 Haziran 1973 tarihli ve 8037 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Cumhuriyet Senatosunun 21 Haziran 1973 tarihli 76 nci Birleşimde Anayasa ve

Adalet, İçişleri ile Bütçe ve Plân komisyonlarından beşer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuza havale olunmuş ve Komisyonumuzun 25 Haziran 1973 tarihli Birleşiminde Adalet Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakerelere edilmiştir.

I) Teklif, 9 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yapılan değişiklikler nedeni ile ve bu değişiklikler esaslarında;

a) 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 50, 75, 76, 77, 79, 80, 82, 122 ve 125 nci maddelerinin değiştirilmesini,

b) 13 Temmuz 1965 tarihli Siyasî Partiler Kanununun 71 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesini,

c) 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 34, 65 ve 66 nci maddelerinin metinlerindeki bazı deyimlerin ve 81 nci maddesinin tümünün kaldırılmasını,

d) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun çeşitli kanunlarla değişik 15 nci maddesinin değiştirilmesini,

e) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun çeşitli kanunlarla değişik 19 ncu maddesinin değiştirilmesini,

f) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 13 Şubat 1963 tarihli ve 533 sayılı Kanunla kaldırılmış bulunan 25 nci maddesi yerine bu kanuna 25 nci madde olmak üzere yeni madde eklenmesini,

g) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 13 Şubat 1965 tarihli ve 533 sayılı Kanunla kaldırılan 26 nci maddesi yerine kaim olmak üzere yeni bir 26 nci maddenin sözü edilen kanuna eklenmesini,

h) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 13 Şubat 1965 tarihli ve 533 sayılı Kanunla kaldırılan 31 nci maddenin 7 bendi yerine kaim olmak üzere sözü edilen maddeye 7 nci bent olmak üzere yeni hükmün eklenmesini,

ı) 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 ncu maddesinin değiştirilmesini,

i) 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 52 ve 54 ncu maddelerinin değiştirilmesini,

j) 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 59 ncu maddesine bir fıkra eklenmesini,

k) 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununa geçici 6 ve 7 nci maddeler olmak üzere iki yeni geçici madde eklenmesini,

öngörmektedir.

Teklif, bir Anayasa gereği olarak mütalâa edilmek ve Millet Meclisi tarafından kabul olunan metnin günümüzün şart ve zaruretlerine uygunluğu tespit edilmek sureti ile Komisyonumuza da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 ve 14 ncu maddeleri Komisyonumuza da aynen kabul edilmiştir.

Teklifin, 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 33 ncu maddesinde öngördüğü değişikliğe ilişkin tedvin şekli Komisyonumuza tartışma konusu kılınmış ve bu değişikliğin önerdiği dört durum ve şart ile ilgili tedvin şeklindeki dördüncü fıkranın, münhasıran Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminin milletvekili seçimleri ile birlikte yapıldığı hallerde, her iki seçim için de aday olanları kapsadığı ve bu kimsenin aynı siyasî partinin il aday yoklamasında aday olmasına ilişkin bulunduğu hususu saptanmak suretiyle kabul edilmiştir.

Teklif esas çalışmalarını yürüten partilerarası komisyonun 18 yaşındaki gençler ile yurt dışındaki vatandaşların oy kullanabilmeleri yolundaki bir formülde birleşmemiş olmaları nedeni ile bu yönden tasarıya yönelen eleştiriler, partilerin bir müşterek formülde birleşmemiş olması gerçeği karşısında benimsenememiş ve siyasî partilerin televizyon aracılığı ile propogandada bulunabilmeleri yolundaki öneriye de, TRT'nin böyle bir uygulamanın gerçekleştirilebilmesini temin edecek teknik imkânlardan yoksun bulunduğu yolunda yapılan açıklamalar sonucu katılmak mümkün olamamıştır.

III - Teklifin bir Anayasa gereği olması ve düzenleme sahası itibarı ile mevcut boşlukları doldurucu bir mahiyet ve hüviyete sahip bulunması gerçeği nedeni ile Komisyonumuz, Genel Kurulda öncelik ve ivedilik ile görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Samsun <i>R. Rendeci</i>	Sözcü Balıkesir <i>N. Demirel</i>	Kâtip Hakkâri <i>N. Seyhan</i>
Bursa <i>Ş. Kayalar</i>	Ankara <i>T. Kapanlı</i>	Zonguldak Söz hakkım Saklıdır <i>M. A. Pestilci</i>
Ağrı Söz hakkım saklıdır <i>S. Türkmen</i>	Edirne <i>M. N. Ergeneli</i>	Malatya <i>N. Akyurt</i>
Tabii Üye Söz hakkım saklıdır <i>M. Özgüneş</i>	Kocaeli <i>L. Tokoğlu</i>	Cumhurbaşkanınca S. Ü. <i>S. Babüroğlu</i>
Adana Söz hakkım saklıdır <i>Y. Mete</i>	Tabii Üye <i>S. O'Kan</i>	Tekirdağ C. Tarlan Toplantıda bulunamadı

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Siyasi Partiler Kanunu ile, seçimlerle ilgili kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi, bazı hükümlerin kaldırılması ve bu kanunlara bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasal Partiler Kanununun 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 50, 75, 76, 77, 79, 80, 82, 122 ve 125 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Parti adayları :

Madde 29. — Siyasal partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği seçimlerinde gösterecekleri adaylar, her seçim çevresi için, siyasal partilerin kendi tüzük ve yönetmeliklerinde belli edilen esaslara göre tespit edilir.

Aday yoklamaları :

Madde 30. — Siyasal Partiler, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelikleri için yapılacak seçimlerde, seçim çevreleri itibarıyla gösterecekleri adayların listelerini, aday yoklamaları ile tespit ederler.

Aday yoklamalarına katılacak partili üyeler, partilerin kendi tüzük ve yönetmeliklerinde belli edilir.

il aday yoklamaları, ilçe seçim kurullarının denetiminde aynı gün yapılır.

Merkez yoklaması :

Madde 31. — Bir seçim çevresinde, bir siyasal partinin göstermesi gereken aday sayısından az istekli (aday adayı) bulunması halinde, o seçim çevresine ait aday listesi, parti tüzüğünün belli ettiği merkez karar veya merkez yönetim organınca tespit edilebilir.

Siyasal partiler, seçime katıldıkları iller itibarıyla, o seçim çevrelerinin çıkaracağı Cumhuriyet Senatosu Üyesi veya milletvekilleri toplamının % 5'ini aşmamak üzere aday gösterebilirler. Parti tüzüğünün belli ettiği parti merkez karar organı veya merkez yönetim organı, tespit ettiği bu adayların hangi iller listesinde ve listelerin hangi sırasında yer alacaklarını da doğrudan doğruya ve serbestçe tespit edebilirler. Bu fıkra hükmünün uygulanmasından önce, merkez karar organı veya merkez yönetim organı gerekli görürse ilgili il yönetim kurulunun istişari mütalâasını alabilir.

Aday listelerinin kesinleşmesinden önce, herhangi bir sebeple bu listelerde bir boşalma olursa, boş olan adaylıklar parti tüzüğünün belli ettiği merkez karar organı veya merkez yönetim organı tarafından doldurulur.

Adayların tespitinde uygulanacak kurallar :

Madde 32. — 30 ncu maddede söz konusu aday yoklamalarında 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin iki ilâ dördüncü fıkraları, 3, 7 ilâ 9, 14 ilâ 19 ncu maddeleri, 20 nci maddesinin 1 ve 7 nci bentleri, 25 ilâ 27 nci maddeleri, 67 ilâ 69 ncu maddeleri, 76, 86 ilâ 89 ncu maddeleri, 92, 96 ilâ 99, 101, 102, 104, 109, 111 ilâ 118, 120, 121, 129 ilâ 139, 152 ilâ 154, 156, 158 ilâ 169, 172 ilâ 175, 177 ilâ 185 nci maddeleri ile 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin Seçimi Kanununun 11 nci maddesi uygulanır.

26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 71 nci maddesinin 1 ilâ 4 ncü bentleri, 75, 77, 82 ilâ 85, 90, 93, 95 ve 106 nci maddeleri, ilçe seçim kurullarınca, işbu maddede söz konusu aday yoklamalarında uygulanır. Ay-

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

Siyasî Partiler Kanunu ile, seçimlerle ilgili kanunların bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bu kanunlara bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

nı kanununun 142, 147 ve 148 nci maddeleri ile 9 ncu geçici maddesi hükümleri, işbu maddede söz konusu aday yoklamalarında kullanılacak parti seçmen kütükleri hakkında da uygulanır.

Aday yoklaması ve merkez yoklaması adaylığı :

Madde 33. — Bir siyasî partiden aday olabilmek için; aday adayının aday olabilmek ve adaylığını kazandığı takdirde katılacağı seçimde seçilebilme yeterliğine sahip bulunması, ayrıca parti tüzük ve yönetmeliğinin belli ettiği şartları haiz olması gereklidir.

Bir kimse aynı zamanda, aday yoklamasında ve merkez yoklamasında değişik siyasî partilerden veya aynı seçim için iki ayrı seçim çevresinden yahut aynı siyasî partiden olmakla beraber, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi ve milletvekilleri seçimi birlikte yapıldığı takdirde her iki seçim için aday olamayacağı gibi, aday yoklamasına katıldıktan sonra, o seçim için bağımsız aday da olamaz.

Çeşitli siyasî partilerden aday yoklamasında aday adayı olan bir kimse için Yüksek Seçim Kurulu parti genel başkanlıklarından başvurma evrakını isteyerek inceler. Aynı seçim için iki ayrı seçim çevresinden veya aynı siyasî partiden olmakla beraber Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçimi milletvekilleri seçimi ile birlikte yapıldığı takdirde her iki seçim için aday olanlar yahut bir aday yoklamasına katıldıktan sonra, o seçim için bağımsız aday olanlar hakkında da aynı şekilde inceleme yapılır. Bu inceleme sonucunda söz konusu adayın yukardaki hükümlere aykırı olarak adaylığa başvurduğu anlaşılırsa, bu kimsenin adaylığı, o seçim için ortadan kalkar.

Bu hüküm, bir kimsenin, aynı siyasî partinin il aday yoklamasında aday olmasına ve 31 nci maddenin 2 nci fıkrası uyarınca aday gösterilmesine engel teşkil etmez.

İl ve İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelikleri seçimleri ile ilgili aday yoklamalarında görev yaptıkları seçim çevresinde aday olabilmek için, aday yoklaması gününden 90 gün önce bu görevlerinden çekilmek zorundadırlar.

Siyasî partilerin genel başkanlıkları, bir aday yoklamasında kendi partilerinden aday adayları olanların listesini, seçim çevrelerini de belirterek, Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler. Bu bildiri- nin aday yoklamasından kaç gün önce yapılması gerektiği, kanundaki müddetler gözönünde tutularak, Yüksek Seçim Kurulunca önceden tespit ve ilân edilir.

Siyasî partiler Yüksek Seçim Kurulunun öngördüğü sürede aday adayları listesini, bir ahındı belgesiyle Yüksek Seçim Kuruluna verirler. Aday adaylarının Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesinden sonra, aday yoklaması sonuçlanıncaya kadar, aday adaylığından çekilme dikkate alınmaz. Ancak bu gibiler aday yoklamasında aday seçilmişler ise, çekilmeleri hüküm ifade eder ve onların yerine sırada daha sonra gelenler aday seçilmiş sayılırlar. Ölüm halinde de aynı hüküm uygulanır.

İlçe Seçim Kurulu :

Madde 35. — Aday yoklamaları ile ilgili işlemleri yapacak olan ilçe seçim kurulları 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanununun 18 nci maddesi ile 19 ncu maddesinin 2 nci bendi uyarınca kurulur. İlçe Seçim Kurulunda belli bir partinin aday yoklaması ile ilgili olarak yaptığı görüşme ve oylamalara, kurul üyesi sıfatı ile, o partinin ilçe yönetim kurulunun göstereceği iki parti temsilcisi de katılırlar.

30 ncu madde gereğince yapılacak aday yoklamalarında, o seçim çevresinde seçime katılacağı Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilmiş olan siyasî partilerin her biri için ayrı bir sandık ve kapalı hücre bulundurulur. Aday yoklamasının yapılacağı gün ve yer, ilçe seçim kurulunca tespit edilerek mutlak vasıtalarla ilân olunur ve ilgili siyasî partilere duyurulur. Siyasî partilerin aday yoklamaları ilçe seçim kurulunca yapılır.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Parti Seçmen Kütüğü :

Madde 36. — Siyasî partiler kendi tüzük ve yönetmeliklerine göre, aday yoklamasına katılacaklara ait seçmen kütüklerini, aday yoklamasından otuz gün önce düzenleyip ilçe seçim kurullarına bildirmek zorundadırlar.

Bu kütükler ilçe seçim kurulları tarafından ilçe seçim kurulu başkanlığının ve ilgili partilerin ilçe yönetim kurulu başkanlıkları kapılarına asılarak yedi gün süre ile ilân olunur. Kütüklerle, ilgili parti üyeleri tarafından yazı ile itiraz edilebilir. İtirazlar, ilçe seçim kurulu tarafından parti tüzük ve yönetmelikleri çerçevesi içerisinde incelenir; itiraz, üç gün içinde karara bağlanır; itiraz yerinde görülürse kütük düzeltilir; itiraz yerinde değilse reddolunur. Bu itirazların kabul veya reddine dair ilçe seçim kurulu kararları kesindir. İtirazların kabulü ile boş kalan yerlere başkaları ikame edilemez.

Kesinleşen kütükler ilgili partinin ilçe yönetim kuruluna bildirilir.

Aday yoklaması için değişik partilere aid olmak üzere düzenlenen ve kesinleşmiş olan parti seçmen kütüklerinde aynı isimlere rastlandığı takdirde, o kimse, hangi partiyi tercih ettiğini ilçe seçim kuruluna yazı ile bildirir. Bu bildiriye bulunan kimsenin tercih etmediği siyasî partilerle ilgisi kesilmiş olur ve durum ilgili partilerin ilçe yönetim kurullarına ilçe seçim kurulunca bildirilir. İkinci fıkrada yazılı süre içerisinde yazılı başvurma yapılmazsa, bu kimsenin adı yazılı olduğu bütün partilere ait seçmen kütüklerinden silinir ve bu partilerin hepsinde üyelik sıfatı kalır ve durum ilgili partilerin ilçe yönetim kurullarına, ilçe seçim kurulunca bildirilir.

Aday Yoklamalarında Yasaklar ve Propaganda Kayıtlanması :

Madde 37. — Aday yoklamalarına katılan aday adayları için propaganda yapmak amacı ile açık hava toplantıları - örf ve âdete göre sohbet toplantısı sayılanlar hariç - kapalı solan toplantıları tertiplenemez; duvar ilânı, el ilânı ve diğer nevi matbualarla propaganda yapılamaz.

İl Seçim Kurulu, bedeli seçim giderlerinden karşılanmak üzere her bir siyasî parti için, adayların veya partilerin vereceği yazılı bilgileri esas alarak, adayların meslek ve sanat hayatlarındaki derece, başarı ve eserlerini ve memlekete ve partiye hizmetlerini gösterir ve vesikalık fotoğraflarını taşıyan matbualar bastırır. Adayların soyadı alfabe sırasına göre ve yeteri kadar düzenlenecek olan bu matbualar adaylara eşit sayıda dağıtılır ve sandık başlarına asılır.

Aday adayları, mensup oldukları partinin programı, genel kongresinin ve yetkili organlarının kararları ile partinin seçim bildirisine aykırı millî, mahallî yahut mesleki çapta herhangi bir vaitte bulunamazlar ve türkçeden başka dil ve yazı kullanamazlar.

Aday adayları, aday yoklamasında oy kullanacak partili üyelere veya yakınlarına maddî çıkar sağlama amacı güdemezler; aday yoklamasında oy kullanacakları etkileme maksadıyla meşru ve hukuka uygun olmayan davranışlarda bulunamazlar.

Müşahitler :

Madde 38. — Aday yoklaması sırasında siyasî partilerin birer müşahidi kendi partilerine ait sandık başı işlemlerini takibetmek üzere hazır bulunabilirler. Aday yoklamasında aday olanlar, müşahit sıfatı ile sandık başında bulunamazlar.

Kuruldaki parti temsilcisinin görevini yerine getirmemesi :

Madde 39. — Aday yoklamasının yapılacağı gün oy verilmesine başlanmazdan önce veya oy verme sırasında ilçe seçim kuruluna dâhil siyasî parti temsilcisi görevini yapmazsa, ceza hükümleri saklı kalmak üzere, yerine, siyasî partinin sıradaki yedek temsilcisi getirilir. Bu da mümkün olmazsa, bu cihet tutanağa geçirilir ve eksikler o ilçe seçim kurulunda sandık alanı çevresinde par-

(Gecici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

ti seçmeni yeterliğine sahip ve okur - yazar olanlar arasından ilçe seçim kurulu başkanının seçeceği kimse ile tamamlanır.

Oy pusulası :

Madde 40. — 1. Her ilçe seçim kurulu, sandık başında Yüksek Seçim Kurulunca bastırılmış özel filigranlı oy pusulası bulundurur. Oy pusulasının üzerinde, pusulaya yazılması zorunlu aday sayısına eşit adette sıra numarası alt alta basılmış olur.

Partili seçmenlerin, aday adlarını bu sıra numaralarının hizasına bizzat el yazısıyla yazmaları şarttır.

Partili seçmenin okuma - yazma bilmediğinin ilçe seçim kurulu başkanı veya görevlendireceği partili olmayan kurul üyesi tarafından tespit edilmesi takdirinde, kurul başkanı veya görevlendireceği partili olmayan kurul üyesi; partili seçmenle ve partili seçmen istediği veya yanında getirdiği takdirde, seçmen yeterliğini haiz bir şahısla birlikte kapalı hücreye girerler. Kurul başkanı veya görevlendirmiş olduğu kurulun partili olmayan üyesi, önce, soyadları alfabetik sırasına göre düzenlenen listeyi partili seçmen isterse, kendisine tam olarak okur ve ondan sonra partili seçmenin belirteceği adayın adını yine belirteceği sıra numarasının hizasına el yazısıyla yazır.

Okuma - yazma bilmediği tespit edilen bir partili seçmene refakat eden kimse, başka bir partili seçmenin oy kullanması sırasında kapalı hücreye giremez.

Sandık başına gelen partili seçmene, ilçe seçim kurulu başkanı veya görevlendireceği kurul üyesi özel filigranlı oy pusulasını, ilçe seçim kurulu başkanlığının mührü ile mühürledikten sonra verir.

2. Belli bir seçim çevresinde gereken aday sayısının yarısından bir fazlası miktarınca aday adının oy pusulasına yazılması şarttır. Aday sayısının yarısı tamsayı değilse küsur dikkate alınmaz. Seçim çevresinde seçilecek aday sayısı iki olduğu takdirde bir aday adı yazılır.

Oy pusulalarında gösterilen sayıdan daha az aday sayısının yazılı olduğu pusulalar muteber değildir.

Oy pusulalarındaki sıra numaralarının hizasına yazılmış olmayan fazla aday adları ve aynı hizaya birden fazla yazılmış olan fazla aday adlarından ilk yazılı olanından sonra gelenler, hesaba katılmaz.

Aday adayının kişiliğinden şüphe ve tereddüde yer vermeyecek şekilde yazılmış bulunan pusuladaki isimler geçerlidir. Kurulca okunamayan adlar hesaba katılmaz; ancak, bu takdirde, oy pusulası, gerektiğinden az sayıda ad ihtiva eden pusula gibi işlem görmez.

Kimliğin tespiti :

Madde 41. — Oy vermek, o aday yoklamasına katılmaya yetkili olduğunu belirten parti belgesinin gösterilmesiyle mümkündür. Bu belgeyi gösteremeyenlerden yahut belgenin sahibi olduğunda tereddüt edilenlerden parti hüviyet cüzdanı veya o da yoksa nüfus hüviyet cüzdanı istenebilir. Ancak, ilçe Seçim Kurulu Başkanı ile ilgili siyasî partinin bu kuruldaki temsilcileri seçmenin kimliğinde üttifak ettikleri veyahut kendilerince tanınan o partiye mensup iki seçmen marifetiyle seçmenin kimliğini tespit ettikleri takdirde, parti seçmen kütüğünde adı bulunan seçmen oy kullanabilir. Bu suretle oy veren seçmenin imzasının yanına tanıklık yapanların adları ve kimlikleri yazılır ve kendilerine imzalatılır.

Oy vermeden önceki işler :

Madde 42. — İlçe Seçim Kurulu önüne gelen seçmen, aday yoklamasına katılmaya yetkili olduğunu gösterir parti belgesini başkana verir veya seçmen sıra numarasını başkana söyler ve kimli-

(Gecici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

ğini ispat eder. Daha sonra, 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkındaki Kanunun 91 nci maddesinin 2 ilâ 4 ncü fıkraları hükümleri uygulanır.

Muteber olmayan zarf ve pusulalar :

Madde 44. — Aşağıda yazılı oy pusulaları muteber değildir :

1. İlçe seçim kurulunca partili seçmene verilen tek biçim ve renkteki ve ilçe seçim kurulu başkanlığının çift mührünü taşıyan zarftan başka zarfa konulmuş oy pusulaları;
2. 40 ncı maddenin birinci bendinin birinci fıkrasında gösterilen şekilde Yüksek Seçim Kurulunca bastırılmamış oy pusulaları;
3. İlçe seçim kurulu başkanlığının mührünü taşımayan oy pusulaları;
4. Hangi seçmen tarafından atıldığı belli olacak şekilde imza, mühür veya işaret taşıyan zarfa konulmuş oy pusulaları;
5. Aynı zarftan zarfın atıldığı sandıkla ilgili olmayan başka siyasi partilerin aday yoklaması adaylarını kısmen veya tamamen ihtiva eden tarzda tertiplenmiş olarak çıkan oy pusulaları ve aynı zarftan değişik partilere aidolarak çıkan oy pusulalarının tamamı.

Aynı partiye aidolup tamamıyla aynı adları taşıyan oy pusulalarının aynı zarftan birden fazla çıkması takdirinde, bunlar tek pusula sayılır.

Sayımın ilân ve sonucu :

Madde 45. — Oyların sayımı ve sonuçlarının sayım cetvellerine geçirilmesi biter bitmez, 26 Nisan 1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 105 nci maddesi hükümleri, zikri geçen maddenin 9 ncü bendi ile son fıkrası haric olmak üzere, uygulanır.

Her siyasi parti için ayrı ayrı düzenlenecek basılı tutanak kâğıdında, o partiden aday olmak üzere aday yoklamasında aday olmuş bulunanların aldıkları oyların toplamı rakam ve yazı ile belirtilir. Bu tutanak, ilgili siyasi partinin temsilcisi ve Kurul Başkanı tarafından imzalanır.

İtiraz hakkı :

Madde 46. — Kurulların veya Kurul Başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı ilgili siyasi parti, o siyasi partiden aday yoklamasında aday olanlar yahut o siyasi partilerin teşkilât kademelerinin başkanları veya vekilleri ile parti müşahitleri itiraz edebilirler.

İl seçim kurullarında birleştirme :

Madde 47. — İl seçim kurulu, ilçe seçim kurullarından gelen evrakı her siyasi parti için ayrı ayrı olmak üzere birleştirir. Bu birleştirmede il seçim çevresindeki :

1. Partili seçmen sayısı;
2. Oy kullanan partili seçmenlerin sayısı;
3. İtiraz edilmiş veya ihtilâflı görülmüş olup da muteber sayılarak hesaba katılan oy pusulalarının sayısı;
4. Muteber sayılmayan ve hesaba katılmayan oy pusulalarının sayısı;
5. Muteber sayılan ve hesaba katılan oy pusulalarının genel toplamı;
6. Soyadı alfabe sırasına göre adaylardan her birinin aldıkları oy sayısı; rakam ve yazı ile adayın hangi sırayı aldığı da belirtilir. Tutanaklardan ikişer örnek en çabuk vasıtayla Yüksek Seçim Kuruluna gönderilir. Ancak parti adaylığına seçilenler belli olur olmaz, adları ve soyadları ve mensub oldukları siyasi parti, telgrafla ve - varsa - ayrıca telefonla yahut telsizle Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Aynı miktarda oy almış olanlar arasındaki sırayı, o siyasî partinin 31 nci maddenin 2 nci fıkrasında yazılı organ veya kurulu tespit eder.

Aday yoklamasının ve tutanağın iptali :

Madde 50. — Adaylık tutanağına yapılan itiraz, oyların dökümüne veya sayımına ilişkin olduğu ve yeniden yapılan döküm ve sayım sonucunda tutanakların iptaline karar verildiği takdirde, yeniden yapılan döküm ve sayım sonucuna göre seçildikleri anlaşılanlara Yüksek Seçim Kurulu tarafından tutanakları verilir.

Bir seçim çevresinde aday yoklaması, aday yoklaması işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, aday yoklaması yenilenmez ve bu seçim çevresi için bütün adaylar, 31 nci maddede yazılı organ veya kurul tarafından tespit edilir.

Adaylardan yalnız birinin veya birkaçının tutanağının iptaline karar verildiği hallerde, tutanakları iptal olunan adayların yerine, aday yoklamasında aldıkları oy sırasına göre sırada başta gelenlere tutanak verilir. Sırada olanlar yetmediği takdirde boş kalan yerlerin doldurulması için bu maddenin yukarıdaki fıkrası uygulanır.

Belli bir seçim için parti adaylarının Yüksek Seçim Kuruluna bildirilmesinden sonra, aday yoklaması ile ve adaylarla ilgili itiraz ve şikâyetler dikkate alınmaz. Bu gibi itiraz ve şikâyetler üzerine başlamış olan işlemler durdurulur ve itiraz ve şikâyetler sonucunda bir karar alınsa bile uygulanmaz.

Gelir makbuzları :

Madde 75. — Siyasî partilerin genel merkezlerinin ve teşkilât kademelerinin gelirleri parti merkez karar veya yönetim organınca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Parti teşkilât kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla parti merkez karar veya yönetim organına karşı malî sorumluluk taşırlar.

Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı müteselsil numara bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi beş yıldır.

Sağlanan gelirin miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve makbuzu düzenleyenin imzası, makbuzda ve dip koçanda yer alır.

Harcamada usul :

Madde 76. — Parti genel merkezinin teşkilât kademelerinin ve yardımcı kolların yapacakları harcamaların ve girişecekleri yükümlülüklerin sınırları, parti tüzüğünde veya yetkili kurumların kararlarında belirtilir.

Siyasî partilerin harcamalarına ilişkin müspit evrak 5 yıl süreyle saklanır.

İkiyüzelli liraya kadar (ikiyüzelli lira dâhil) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belgeyle tevsik edilmesi zorunlu değildir. Ancak, bütün harcamaların yetkili yönetim organının kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki, yetkili kurulca tasdik edilen bütçede öngörölmüş harcamalar için, ödenekleri sınırı içinde kalmak şartıyla, ayrıca karar alınması gerekmez.

Siyasî partilerin teşkilât kademelerinin ve yardımcı kollarını malî bakımdan iç denetimlerinin nasıl yapılacağı parti tüzük ve yönetmeliklerinde belirtilir.

Malî sorumluluk :

Madde 77. — Siyasî partilerin yapacakları harcamalar, bağışlar ve girişecekleri yükümlülükler; genel merkezde parti tüzelkişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına ve ilçelerde de ilçe yönetim kurulu adına yapılır.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Siyasî partilerin genel merkezlerindeki yardımcı kollar ile il ve ilçelerdeki teşkilât kademeleri ve yardımcı kollar tarafından parti tüzelkişiliği adına bağta girişilmesine ve yüküm yüklenilmesine ilişkin esaslar, merkez karar veya yönetim organınca tespit olunur. Bu esaslara aykırı olarak yahut siyasî partilerin tüzüklerine göre, merkez karar veya yönetim organınca önceden yazılı yetki verilmediği veya sonradan bir kararla tasdik edilmediği takdirde, partinin teşkilât kademelerinin ve yardımcı kollarının giriştikleri bağit ve yükümlülüklerden dolayı, parti tüzelkişiliği hiçbir suretle sorumlu tutulamaz, merkez karar veya yönetim organı veya genel başkan veya parti tüzelkişiliği aleyhine takipte bulunulamaz. Bu takdirde sorumluluk, bağta girişen veya yükümü yüklenen kişi veya kişilere aittir.

Parti kesinhesabı :

Madde 79. — Siyasî partilerin genel merkezlerine ait kesinhesaplar genel kongrece ve her teşkilât kademesinin kesinhesabı da, kendi kongresince karara bağlanır.

Gelir ve giderleri bildirme :

Madde 80. — Siyasî partilerin genel merkezleri, genel kongrelerine sundukları kesinhesabın tasdikli bir örneğini, genel kongrenin bu konuda aldığı kararın tasdikli örneği ile birlikte ve genel kongrelerinin bitiminden itibaren en çok iki ay içinde Anayasa Mahkemesi Başkanlığına vermek zorundadırlar.

Anayasa Mahkemesinin incelemesi :

Madde 82. — Anayasa Mahkemesi; kesinhesapların alınmasından başlayarak bir yıl içinde kendisine verilen bilgilerin tevsikini ilgili siyasî partilerden her zaman isteyebilir ve gerekli görürse evrak üzerinde inceleme yapar; siyasî partilerin genel merkezinde ve teşkilâtında doğrudan doğruya veya kendi üyeleri arasından seçeceği bir naip eliyle yahut Cumhuriyet Başsavcılığı vasıtasıyla inceleme ve araştırmalar yapabilir. Ve bu maksatla tarafsız, resmî görevi bulunmayan ve yemfimli bilirkişi görevlendirebilir.

Anayasa Mahkemesi, ilgili siyasî partinin temsilcisinden yazılı mütalâa isteyebilir. Gerekli görürse onları sözlü olarak da dinliyebilir.

Anayasa Mahkemesi incelemeleri ve araştırmaları sonucunda, o siyasî partinin gelir ve giderlerinin doğruluğu ve kanuna uygunluğu hakkında ve kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla de bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir.

Aday yoklamalarında yasalara ve propaganda kayıtlanmasına karşı hareket :

Madde 122. — Aday yoklamalarında 37 nci maddenin bir, iki ve üçüncü fıkralarına aykırı olarak propaganda yapanlar hakkında bir aydan üç aya kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Aday yoklamalarında 37 nci maddenin son fıkrasına aykırı harekette bulunanlar hakkında; fiil, daha ağır bir cezayı veya 26 . 4 . 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanunun 152 nci maddesindeki cezayı gerektirmediği takdirde, üç aydan bir yıla kadar hapis ve ikibinbeşyüz liradan onbin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Mali incelemede bilgi verilmemesi :

Madde 125. — 82 nci madde gereğince yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen parti sorumluları ile aynı madde gereğince istenen bilgileri kasten vermeyen parti sorumluları hakkında, 3 aydan 6 aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 2. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 71 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yukardaki fıkranın dışında kalan gerçek veya tüzelkişilerin her birinin bir siyasî partiye aynı yıl içerisinde yirmibeşbin liradan fazla kıymette bağışta bulunması yasaktır. Bağış veya bağışların bağışta bulunana veya yetkili temsilcisine veya vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerekir. Böyle bir belgeye dayanılmaksızın siyasî partilerce bağış kabul edilemez.

Kaldırılan hükümler :

MADDE 3. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 34 ncü maddesi; 65 nci maddesinin 1 nci fıkrası 3 numaralı bendinde yazılı «önseçime veya» ibaresi ile 66 nci maddesinin 2 numaralı bendinin 4 ncü fıkrasında yazılı «ve önseçim» ve «veya önseçim» ibareleri ile 81 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun, 17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun birinci maddesinin birinci bendi ile değiştirilmiş olan 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununun 1 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçiminde de uygulanan ve 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 128 nci maddesi ile tümü, 14 . 7 . 1965 tarih ve 656 sayılı Kanunla da 1 nci fıkrası değiştirilen, 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siyasî partilerin adaylarını tespit etmeleri :

Madde 15. — Siyasî partiler, aday tespitlerini ve adaylarının listelerdeki sıralarını demokratik kurullara uygun ve kendi tüzük ve yönetmelikleri dairesinde, seçim kurullarının denetiminde yapılacak aday yoklamasında, oy verme gününden önceki kırkikinci gün tespit ederler.

Siyasî partilerin yetkili organ veya kurul veya mercilerince aday gösterilmesi ve adayların sırasının tespit edilmesi konusunda, kanun ile parti tüzük ve yönetmeliklerinde yer alan hükümler saklıdır.

MADDE 5. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun, 17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun birinci maddesinin birinci bendi ile değiştirilmiş olan 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununun 1 nci maddesi gereğince, Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin seçiminde de uygulanan ve 14 . 7 . 1965 tarih ve 656 sayılı Kanunla 1 nci fıkrası değiştirilen, 19 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Adaylar için müracaat :

Madde 19. — Milletvekilliği adaylığı için oy verme gününden önceki otuzyedinci gün saat 17,00'ye kadar müracaat edilir.

Bir seçimde bağımsız aday olarak müracaat edenlerin, daha önce aynı seçim için herhangi bir siyasî partiden aday oklamasına katılmamış olması gereklidir.

Milletvekilliği adaylığı için yapılacak müracaat, adayın, milletvekili seçilmek istediği çevrenin il Seçim Kurulu Başkanlığına, bu kanunun adaylık için aradığı şart ve vasıfları haiz oldu-

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

ğunu belirten bir yazı ile yapılır. Kurul Başkanlığı, müracaatın alındığına dair bir belge verir, müracaatı ilân eder ve derhal Yüksek Seçim Kuruluna bildirir.

Siyasî Partiler tarafından müracaat, seçime katılacakları çevrelere ait aday listelerinin, genel merkezleri tarafından, yukardaki süre içinde Yüksek Seçim Kuruluna alındı belgesi karşılığında verilmesi suretiyle yapılır.

Yüksek Seçim Kurulu, bunları derhal il seçim kurullarına bildirir. Yüksek Seçim Kurulu bütün müracaatları, il seçim kurulları da kendi çevrelere aidolanları, alışımlı araçlarla, geçici olarak ilân ederler.

MADDE 6. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun, 17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 1 nci bendi ile değiştirilmiş olan ve 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin Seçimi Kanununun 1 nci maddesi geçince Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde de uygulanan ve 13 . 2 . 1963 tarih ve 533 sayılı Kanunun 11 nci maddesi ile kaldırılmış bulunan 25 nci maddesi yerine, aşağıdaki madde, 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa, 25 nci madde olarak eklenmiştir :

Tercih oyu :

Madde 25. — Seçmen, dilerse birleşik oy pusulası üzerinde, oyunu kullandığı partinin listesinde yazılı adaylardan istediği kişiler hakkında tercihini, aşağıdaki esaslar dairesinde belirtebilir.

Seçmen tercih hakkını kullanıp kullanmamakta serbesttir. Ancak; seçmen, bu tercih hakkını kullanmak isterse, birleşik oy pusulası üzerinde adları yazılı adaylardan :

- a) İlki aday bulunan seçim çevrelerinde bir aday için,
- b) Üç ve dört aday bulunan seçim çevrelerinde iki aday için,
- c) Beş ve altı aday bulunan seçim çevrelerinde üç aday için,
- d) Yedi, sekiz, dokuz ve on aday bulunan seçim çevrelerinde dört aday için,
- e) Onbir, oniki, onüç, ondört ve onbeş aday bulunan seçim çevrelerinde beş aday için,
- f) Onaltı, onyedı, onsekiz, ondokuz ve yirmi aday bulunan seçim çevrelerinde altı aday için,
- g) Yirmibir, yirmiiki, yirmiüç, yirmidört ve yirmibeş aday bulunan seçim çevrelerinde yedi aday için,
- h) Yirmialtı ve daha yukarı adayı olan seçim çevrelerinde, sekiz aday için bu tercihini kullanması zorunludur.

Seçmen tercihini kullanmak istediği adayları, birleşik oy pusulasında oyunu kullandığı siyasî parti listesinde yazılı aday adlarının hizasında bulunan dörtgen içine (X) işareti koymak suretiyle belirtir.

Yüksek Seçim Kurulunca bastırılan birleşik oy pusulalarının, seçmen tarafından kolaylıkla okunabilecek bir yerine, seçmenin tercih hakkını kullanıp kullanmamakta serbest olduğu ve bu hakkını kullandığı takdirde, o il seçim çevresinde kaç aday için tercih işareti kullanabileceği, belirtilmiş olur.

MADDE 7. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun, 17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 1 nci bendiyle değiştirilmiş olan 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde de uygulanan ve 13 . 2 . 1965 tarih ve 533 sayılı Kanunun 11 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmış bulunan 26 nci maddesi yerine, aşağıdaki madde, 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa, 26 nci madde olarak eklenmiştir :

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 6. — Millet Meclisi metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Millet Meclisi metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Geçerli olan ve olmayan tercih işaretleri :

«Madde 26. — Dörtgenler dışına konulan ve hangi isim hizasında konulduğu belli olmayan tercih işaretleri ile, yukardaki maddede gösterilen sayılardan eksik veya fazla olan tercih işaretleri geçersiz sayılır. Ve birleşik oy pusulası tercihsiz oy pusulası olarak dikkate alınır.

Seçmen hangi partiye oy vermiş ise, tercihini ancak o partinin adayları için belirtebilir. Bunun dışındaki tercih işaretleri geçersiz sayılır ve bu gibi birleşik oy pusulaları, tercihsiz oy pusulası olarak işlem görür.

Birleşik oy pusulasında, bu maddeye aykırı olarak kullanılan tercih işaretleri dikkate alınmaz. Ancak birleşik oy pusulası kanuna uygun olarak basılmış «Evet» mührünü taşıyorsa, tercihsiz oy pusulası gibi işlem görür.

MADDE 8. — 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun, 17 Nisan 1964 tarihli ve 447 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin 1 nci bendi ile değiştirilmiş olan ve 24 Mayıs 1961 tarihli ve 304 sayılı Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Seçimi Kanununun 1 nci maddesi gereğince Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin seçiminde de uygulanan ve 13.2.1965 tarih ve 533 sayılı Kanunun 11 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılmış olan 31 nci maddesinin 7 nci bendi yerine, aşağıdaki ibare, 7 nci bent olarak, 25 Mayıs 1961 tarihli ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 31 nci maddesine eklenmiştir :

7. Siyasî parti adaylarından her birine verilmiş bulunan tercih işaretinin sayısını,

MADDE 9. — 20.3.1968 tarih ve 1036 sayılı Kanunla 25 Mayıs 1961 tarih ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa eklenen ve Cumhuriyet Senatosu üyelerinin seçiminde de uygulanan 33 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Siyasî parti adaylarından seçilenlerin tespiti :

Madde 33. — Siyasî parti adaylarından seçilenler aşağıdaki şekilde tespit edilir :

A) Yüksek Seçim Kuruluna verilen aday listelerindeki sıra, seçimlerde siyasî partilerin kazandıkları milletvekilliklerinin sırasının tespitine esas olur. Ancak, 32 nci madde gereğince her partinin kazandığı milletvekilliği sayısı tespit edildikten sonra, her parti için ayrı ayrı olmak üzere Yüksek Seçim Kurulunca örneği tespit edilecek cetvele,

1. Adayların adları, birleşik oy pusulasında her partinin aday listesindeki sıraya göre altalta yazılır.

2. Her adayın isminin hizasına aldığı geçerli tercih işaretlerinin toplamı yazılır.

3. Adayların adları hizasındaki geçerli tercih işaretlerinin toplamı, aşağıda gösterilen miktarlara ulaşmadığı takdirde, o adayın topladığı tercih işaretleri dikkate alınmaz.

4. Adayların adları hizasındaki geçerli tercih işaretlerini toplamı, adayın listesinde bulunduğu siyasî partiye o seçim çevresinde verilmiş bulunan geçerli oyların,

a) İki, üç, dört ve beş milletvekili çıkaran seçim çevrelerinde yarısına,

b) Altı, yedi, sekiz, dokuz ve on milletvekili çıkaran seçim çevrelerinde üçte birine,

c) Onbir, oniki, onüç, ondört ve onbeş milletvekili çıkaran seçim çevrelerinde dörtte birine,

d) Onaltı, onyediyedi, onsekiz, ondokuz ve yirmi milletvekili çıkaran seçim çevrelerinde beşte birine,

e) Yirmibir ve daha çok milletvekili çıkaran seçim çevrelerinde altıda birine,

Veya daha fazlasına ulaştığı takdirde bu miktar tercih işaretini almış bulunan adayların adları, her parti için ayrı ayrı ve aldıkları geçerli tercih işaretleri toplamlarının büyüklük sıralarına göre ayrı bir sütuna yazılır. Şu kadarki, bir adayın aldığı geçerli tercih işaretlerinin toplamı beşbinden az ise, tercih işaretleri dikkate alınmaz.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 8. — Millet Meclisi metninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Millet Meclisi metninin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Bu yazım sırasında, 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 31 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince siyasî partilerin yetkili organ ve kurullarınca gösterilen adaylar, tercih işareti alınmış veya yukarıda gösterilen miktarlardan az almış olmalarına bakılmaksızın birleşik oy pusulasında o siyasî parti listesinde mevcut sıralarını aynen muhafaza ederler. Şu kadar ki, bu adayların aldıkları geçerli tercih işaretlerinin toplamı yukarıda gösterilen miktara ulaştığı takdirde, bunlar da, aldıkları tercih işaretlerinin büyüklük sırasına göre, bir önceki fıkra gereğince düzenlenen cetvele dahil edilirler.

Bundan sonra her seçim çevresinde, 32 ncimadde gereğince partilere düşen milletvekilliği sayısı kadar milletvekili bu madde gereğince düzenlenen listenin son sütununun başından itibaren sayılmak sureti ile seçilmiş sayılır.

B) Bu işlemler açık olarak yapılır ve adaylarla müşahitler hazır bulunabilirler.

İl seçim kurulu başkanı, milletvekilliğine seçilenleri gösteren tutanağın bir suretini o seçim çevresinde derhal ilân ettirir; diğer bir suretini de bir hafta süre ile il seçim kurulu kapısına astırır.

MADDE 10. — 26 . 4 . 1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki Kanunun 52 ve 54 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Radyolarla propaganda :

Madde 52. — Özel kanunlarındaki hükümler saklı kalmak üzere, seçimlere katılan siyasî partiler, oy verme gününden önceki 12 nci günden itibaren oy verme gününden önceki gün saat 18,00'e kadar radyolarla propaganda yapabilirler.

Bu konuşmalardan ilki 20 dakikayı ve bundan sonrakileri günde 10 dakikayı aşamaz.

Siyasî partiler radyolarda ilk konuşmalarında seçim beyannamelerini izah ederler.

Radyo konuşmaları Türkiye'deki bütün radyo postalarıyla aynı zamanda yayınlanır.

Radyolarda yayınlanacak propaganda konuşmalarının hergün hangi saatte, hangi parti adına yapılacağı, Türkiye Radyo ve Televizyonları tarafından haber yayınları sırasında, önceden duyurulur.

Radyolarda yapılacak propaganda yayınlarının, Anayasa ilkelerine uygun, tam bir tarafsızlık ve eşitlik içinde yapılması, Yüksek Seçim Kurulu ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından sağlanır.

Bu kanunun 183 nci maddesi uyarınca mutemetlere verilen avans miktarı, gerekli ve gecikmesinde sakınca olan hallerde, il veya ilçe seçim kurulu başkanının tasvibi ile onbeşbin liraya kadar çıkarılabilir.

Yayın zamanının tespiti :

Madde 54. — Yüksek Seçim Kurulu, Radyolarda yayın için müracaat eden partiler arasında, bunların birer temsilcisi ile, Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu temsilcilerinin önünde ad çekerek, yayın zaman ve sıralarını tayin eder. Bu ad çekme, oy verme gününden en az 20 gün önce yapılır. Radyo yayınlarının başlangıç saati, partilerin sayısı ve en uygun dinleme imkânları gözönüne alınarak Yüksek Seçim Kurulunca kararlaştırılır. Radyo yayınları en geç saat 21,30'a kadar devam eder.

MADDE 11. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 59 ncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Şu kadar ki; parti tüzükleri ve yönetmelikleri, parti kongreleri için ilânın gazete ile yapılması şartını kaldırabileceği gibi, toplantı yeter sayısını ve yeter sayının sağlanamadığı hallerde 1 nci ve 2 nci toplantı arasındaki süreyi de azaltabilecek bir şekilde tespit eder.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 10. — Millet Meclisi metninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Millet Meclisi metninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

MADDE 12. — 13 . 7 . 1965 tarih ve 648 sayılı **Siyasi Partiler Kanununa** aşağıdaki 6 ve 7 nci Geçici maddeler eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yayımlandığı tarihte mevcut olan siyasi partiler, bu kanunun yayımlanmasından başlayarak bir ay içinde tüzük ve yönetmeliklerinin, aday yoklamasına ilişkin hükümlerini merkez karar veya merkez yönetim organlarının kararı ile düzenlerler.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut siyasi partilerin geçmiş yıllara ait gelir ve giderlerini bildirmelerinde ve **Anayasa Mahkemesince henüz intacedilmemiş** bulunan mali denetimlerine ilişkin işlemlerde de bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

MADDE 12. — Millet Meclisi metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Millet Meclisi metninin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Millet Meclisi metninin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

